

ผลคำวินิจฉัยคณะกรรมการการแข่งขันทางการค้า
กรณีการแจ้งผลการรวมธุรกิจระหว่างบริษัท บ. และบริษัท ว.

ระหว่าง	บริษัท บ.	ผู้ประกอบการธุรกิจที่กระทำการรวมธุรกิจ
	บริษัท ว.	ผู้ประกอบการธุรกิจที่ถูกรวมธุรกิจ

การแจ้งผลการรวมธุรกิจ

ด้วยบริษัท บ. ได้ยื่นแบบแจ้งผลการรวมธุรกิจพร้อมเอกสารหลักฐานตามประกาศคณะกรรมการการแข่งขันทางการค้า เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการแจ้งผลการรวมธุรกิจ พ.ศ. ๒๕๖๑ ต่อสำนักงานคณะกรรมการการแข่งขันทางการค้า เมื่อวันที่ ๙ กรกฎาคม ๒๕๖๘ เพื่อขอแจ้งผลการรวมธุรกิจระหว่างบริษัท บ. และบริษัท ว. ซึ่งได้กระทำการรวมธุรกิจ เมื่อวันที่ ๒ กรกฎาคม ๒๕๖๘ ต่อคณะกรรมการการแข่งขันทางการค้า ตามมาตรา ๕๑ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติการแข่งขันทางการค้า พ.ศ. ๒๕๖๐

ข้อเท็จจริง

ข้อเท็จจริงที่ใช้ในการพิจารณาการแจ้งผลการรวมธุรกิจระหว่างบริษัท บ. และบริษัท ว. มีรายละเอียดดังนี้

๑. ข้อมูลผู้ประกอบการธุรกิจ

๑.๑ ผู้ประกอบการธุรกิจที่กระทำการรวมธุรกิจ

บริษัท บ. เลขทะเบียนนิติบุคคล xxx-xxx.xxx.xxx จดทะเบียนจัดตั้งบริษัทที่ประเทศสวีตเซอร์แลนด์^๑ และมีสำนักงานใหญ่สำหรับการดำเนินงานระดับโลกตั้งอยู่ที่สหรัฐอเมริกา โดยประกอบธุรกิจด้านการเกษตรและอาหาร โดยประกอบกิจการหลักในการขายเมล็ดพืชน้ำมัน (Oilseeds) ผลิตภัณฑ์จากเมล็ดพืช น้ำมันธัญพืช (Grains) และผลิตภัณฑ์ที่ผ่านการสีหรืออบ ทั้งนี้ ผู้ประกอบการธุรกิจชี้แจงว่า การประกอบธุรกิจของกลุ่มบริษัท บ. ในประเทศไทยมุ่งเน้นไปที่การทำการตลาดผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร ซึ่งรวมถึงธัญพืช เมล็ดน้ำมันพืช วัตถุดิบอาหารสัตว์ที่ไม่ใช่ธัญพืช (Non-grain feed ingredients: NGFI) น้ำมันพืช และโปรตีน ซึ่งบริษัท บ. มีรายได้รวมของบริษัทในประเทศไทยในปี ๒๕๖๗ จำนวน xx,xxx,xxx,xxx.xx บาท

^๑ สืบเนื่องจากการเปลี่ยนสถานที่จดทะเบียนจัดตั้งนิติบุคคลของบริษัท ล. จากเบอร์มิวดาไปยังประเทศสวีตเซอร์แลนด์ ตามแผนการจัดการภายใต้กฎหมายเบอร์มิวดา (มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ ๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๖) บริษัท บ. ซึ่งเป็นบริษัทที่จัดตั้งขึ้นใหม่ภายใต้กฎหมายของสวีตเซอร์แลนด์ ได้กลายมาเป็นบริษัทแม่ของบริษัท ก. และเข้ารับสิทธิและหน้าที่ทั้งหมดของบริษัท ล. ซึ่งเป็นผู้ลงนามในสัญญาการรวมธุรกิจ ลงวันที่ ๑๓ มิถุนายน ๒๕๖๖ รวมถึงสิทธิและหน้าที่ภายใต้สัญญาการรวมธุรกิจ ลงวันที่ ๑๓ มิถุนายน ๒๕๖๖ ที่ทำขึ้นระหว่างบริษัท ล. และบริษัท ว. และคู่สัญญาที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ

ทั้งนี้ บริษัท บ. มีผู้ประกอบการธุรกิจที่มีความสัมพันธ์กันทางนโยบายหรืออำนาจสั่งการ (Single Economic Entity) ในประเทศไทย ตามประกาศคณะกรรมการการแข่งขันทางการค้า เรื่อง หลักเกณฑ์ การพิจารณาผู้ประกอบการธุรกิจที่มีความสัมพันธ์กันทางนโยบายหรืออำนาจสั่งการ พ.ศ. ๒๕๖๑ จำนวน ๑ บริษัท ได้แก่ บริษัท บ.๑ โดยมีรายละเอียดดังนี้

บริษัท บ.๑ เลขทะเบียนนิติบุคคล xxxxxxxxxxxx จัดทะเบียนจัดตั้งบริษัท ในประเทศไทย เมื่อวันที่ ๔ มีนาคม ๒๕๔๕ โดยผู้ประกอบการให้บริการจัดเก็บข้อมูลเกี่ยวกับสินค้าเกษตร และให้บริการด้านการตลาดแก่บริษัทที่เกี่ยวข้องกัน และมีประเภทธุรกิจที่ส่งบการเงินปีล่าสุด คือ ๖๓๑๑๑ กิจกรรมการบริหารจัดการและประมวลผลข้อมูล ซึ่งมีรายได้รวมของบริษัทในปี ๒๕๖๗ จำนวน xx,xxx,xxx.xx บาท

อย่างไรก็ตาม บริษัท บ. มีผู้ประกอบการธุรกิจที่มีความสัมพันธ์กันทางนโยบายหรืออำนาจสั่งการ (Single Economic Entity) ที่มียอดขายในประเทศไทยอีกจำนวน ๒ บริษัท ได้แก่ (๑) บริษัท บ.๒ (ประเทศสวิตเซอร์แลนด์) ซึ่งประกอบธุรกิจจำหน่ายถั่วเหลือง กากถั่วเหลือง และข้าวสาลี และ (๒) บริษัท บ.๓ (ประเทศสหรัฐอเมริกา) ซึ่งประกอบธุรกิจจำหน่ายถั่วเหลือง

๑.๒ ผู้ประกอบการธุรกิจที่ถูกรวมธุรกิจ

บริษัท ว. เลขทะเบียนนิติบุคคล xxxxxx จัดทะเบียนจัดตั้งบริษัทที่ประเทศเยอรมนี โดยผู้ประกอบการด้านการเกษตรที่มุ่งเน้นการซื้อขายพืชผลทางการเกษตรที่ยังไม่ผ่านการแปรรูป โดยเฉพาะธัญพืช บริษัท ว. ยังจำหน่ายเมล็ดพืชน้ำมันและผลิตภัณฑ์อื่น ๆ ที่ยังไม่ผ่านการแปรรูป เช่น ฝ้ายและน้ำตาล รวมถึงผลิตภัณฑ์ที่ผ่านการสีหรือบด และผลิตภัณฑ์ที่ได้จากเมล็ดน้ำมันพืช เช่น กากและน้ำมัน นอกจากนี้ บริษัท ว. มีการดำเนินงานด้านการตลาดผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรในประเทศไทย ซึ่งรวมถึงธัญพืช เมล็ดพืช น้ำมัน วัตถุดิบอาหารสัตว์ที่ไม่ใช่ธัญพืช (Non-grain feed ingredients: NGFI) ฝ้าย น้ำตาล และกลีเซอริน ซึ่งบริษัท ว. มีรายได้รวมของบริษัทในประเทศไทยในปี ๒๕๖๗ จำนวน xx,xxx,xxx,xxx.xx บาท

ทั้งนี้ บริษัท ว. มีผู้ประกอบการธุรกิจที่มีความสัมพันธ์กันทางนโยบายหรืออำนาจสั่งการ (Single Economic Entity) ในประเทศไทย ตามประกาศคณะกรรมการการแข่งขันทางการค้า เรื่อง หลักเกณฑ์ การพิจารณาผู้ประกอบการธุรกิจที่มีความสัมพันธ์กันทางนโยบายหรืออำนาจสั่งการ พ.ศ. ๒๕๖๑ จำนวน ๑ บริษัท ได้แก่ บริษัท ว.๑ โดยมีรายละเอียดดังนี้

บริษัท ว.๑ เลขทะเบียนนิติบุคคล xxxxxxxxxxxx จัดทะเบียนจัดตั้งบริษัท ในประเทศไทย เมื่อวันที่ ๒๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๒ โดยผู้ประกอบการจำหน่ายนำเข้ามายาไปยังสินค้า เกษตรกรรมและอุตสาหกรรม โดยไม่ส่งสินค้าดังกล่าวเข้ามาในหรือผ่านราชอาณาจักร (Transit trading) และมีประเภทธุรกิจที่ส่งบการเงินปีล่าสุด คือ ๔๖๒๐๙ การขายส่งวัตถุดิบอื่น ๆ ทางเกษตรซึ่งมิได้ จัดประเภทไว้ในที่อื่น ซึ่งมีรายได้รวมของบริษัทในปี ๒๕๖๗ จำนวน xx,xxx,xxx.xx บาท

๒. ข้อมูลการรวมธุรกิจ

๒.๑ วันที่รวมธุรกิจแล้วเสร็จ	๒ กรกฎาคม ๒๕๖๘
๒.๒ วันที่แจ้งผลการรวมธุรกิจ	๙ กรกฎาคม ๒๕๖๘
๒.๓ มูลค่าการรวมธุรกิจ	xxx,xxx,xxx,xxx บาท
๒.๔ วิธีการรวมธุรกิจ	

บริษัท บ. ได้ทำการเข้าซื้อหุ้นของบริษัท ว. สัดส่วนร้อยละ ๑๐๐ ของหุ้นทั้งหมดที่ออก และมีอยู่ของบริษัท ว. ตามสัญญาการรวมธุรกิจ ลงวันที่ ๑๓ มิถุนายน ๒๕๖๖ ทั้งนี้ บริษัท ว. ได้ทำการซื้อหุ้นคืน จากกอง ท. จำนวน ๑๐๐ หุ้น ก่อนการปิดธุรกรรม

๒.๕ โครงสร้างผู้ถือหุ้นภายหลังการรวมธุรกิจ

ภายหลังการรวมธุรกิจ บริษัท บ. ถือหุ้นสัดส่วนร้อยละ ๑๐๐ ของจำนวนหุ้นทั้งหมดของบริษัท ว.

๒.๖ วัตถุประสงค์ของการรวมธุรกิจ

ผู้ประกอบการธุรกิจที่กระทำการรวมธุรกิจชี้แจงวัตถุประสงค์ของการรวมธุรกิจว่า เพื่อเพิ่มความสามารถในการแข่งขันกับผู้ประกอบธุรกิจที่ขายสินค้าทางการเกษตรต่าง ๆ ทั่วโลก การรวมธุรกิจของทั้งสองบริษัทซึ่งส่งเสริมกันจะส่งผลให้เกิดห่วงโซ่อุปทานที่มีความบูรณาการและมีความหลากหลายมากขึ้นทั้งในด้านภูมิศาสตร์และผลิตภัณฑ์ ซึ่งจะทำให้สามารถเชื่อมถึงเกษตรกรและผู้บริโภคได้มากขึ้นทั่วทุกมุมโลก การมีห่วงโซ่อุปทานที่หลากหลายทั่วทุกภูมิภาคนอกจากจะเป็นการเพิ่มแหล่งทางเลือกในการจัดหาผลผลิตทางการเกษตร ยังเป็นการเพิ่มความสามารถให้ธุรกิจที่รวมกันสามารถรับมือและจัดการกับอุปสรรคต่าง ๆ ในห่วงโซ่อุปทานได้ดียิ่งขึ้น ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อผู้บริโภคทั้งในประเทศไทยและทั่วโลก นอกจากนี้ห่วงโซ่อุปทานที่มีความบูรณาการมากขึ้นจะทำให้มีการตรวจสอบย้อนกลับแหล่งที่มาของอาหารได้ดียิ่งขึ้น อันเป็นผลมาจากความโปร่งใสและความรับผิดชอบต่อผู้บริโภคเกี่ยวกับแหล่งที่มาของอาหารที่มากขึ้น

๓. ตลาดสินค้าหรือบริการที่เกี่ยวข้องกับการรวมธุรกิจ

๓.๑ ผู้ประกอบธุรกิจที่กระทำการรวมธุรกิจ คือ บริษัท บ. ประกอบธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการเกษตรและอาหาร ซึ่งจดทะเบียนอยู่ในตลาดหลักทรัพย์นิวยอร์ก (New York Stock Exchange: NYSE) และมีสำนักงานใหญ่ตั้งอยู่ที่เมืองเซนต์หลุยส์ รัฐมิสซูรี สหรัฐอเมริกา โดยบริษัท บ. มีการดำเนินงานหลักในการขายเมล็ดพืชน้ำมัน (Oilseeds) ผลิตภัณฑ์จากเมล็ดพืชน้ำมันธัญพืช (Grains) และผลิตภัณฑ์ที่ผ่านการสีหรือบด ทั้งนี้ ผู้ประกอบธุรกิจชี้แจงว่า การประกอบธุรกิจของกลุ่มบริษัท บ. ในประเทศไทยมุ่งเน้นไปที่การทำการตลาดผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร ซึ่งรวมถึงธัญพืช เมล็ดพืช น้ำมันพืช วัตถุดิบอาหารสัตว์ที่ไม่ใช่ธัญพืช (Non-grain feed ingredients: NGFI) น้ำมันพืช และโปรตีน

๓.๒ ผู้ประกอบธุรกิจที่ถูกรวมธุรกิจ คือ บริษัท ว. ประกอบธุรกิจด้านการเกษตรที่มุ่งเน้นการซื้อขายพืชผลทางการเกษตรที่ยังไม่ผ่านการแปรรูป โดยเฉพาะธัญพืช บริษัท ว. ยังจำหน่ายเมล็ดพืชน้ำมันและผลิตภัณฑ์อื่น ๆ ที่ยังไม่ผ่านการแปรรูป เช่น ฝ้ายและน้ำตาล รวมถึงผลิตภัณฑ์ที่ผ่านการสีหรือบดและผลิตภัณฑ์ที่ได้จากเมล็ดน้ำมันพืช เช่น กากและน้ำมัน นอกจากนี้ บริษัท ว. มีการดำเนินงานด้านการตลาดผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรในประเทศไทย ซึ่งรวมถึงธัญพืช เมล็ดพืช น้ำมัน วัตถุดิบอาหารสัตว์ที่ไม่ใช่ธัญพืช (Non-grain feed ingredients: NGFI) ฝ้าย น้ำตาล และกลีเซอริน

ดังนั้น จากการพิจารณาลักษณะการประกอบธุรกิจของผู้ประกอบธุรกิจที่แจ้งผลการรวมธุรกิจระหว่างบริษัท บ. และบริษัท ว. พบว่า ตลาดสินค้าหรือบริการที่เกี่ยวข้องกับการรวมธุรกิจในกรณีนี้มีจำนวน ๓ ตลาด คือ ตลาดธุรกิจการจำหน่ายเมล็ดพืชน้ำมัน ตลาดธุรกิจการจำหน่ายวัตถุดิบอาหารสัตว์ที่ไม่ใช่ธัญพืช (NGFI) และตลาดธุรกิจการจำหน่ายธัญพืช เนื่องจากตลาดดังกล่าวเป็นตลาดที่ผู้ประกอบธุรกิจที่กระทำการรวมธุรกิจและผู้ประกอบธุรกิจที่ถูกรวมธุรกิจ มีการประกอบธุรกิจในลักษณะเดียวกันหรือมีตลาดที่ทับซ้อนกัน จึงพิจารณาได้ว่าการรวมธุรกิจดังกล่าว เป็นการรวมธุรกิจในแนวนอน (Horizontal Merger)

๔. ขอบเขตตลาด

ในการพิจารณาขอบเขตตลาดจะเป็นการพิจารณาธุรกิจของผู้ประกอบธุรกิจที่กระทำการรวมธุรกิจ และผู้ประกอบธุรกิจที่ถูกรวมธุรกิจ โดยพิจารณาตลาดสินค้าหรือบริการที่เกี่ยวข้อง (Relevant Product Market) และตลาดภูมิศาสตร์ที่เกี่ยวข้อง (Relevant Geographic Market) เพื่อให้ได้มาซึ่งขอบเขตตลาดตามประกาศคณะกรรมการการแข่งขันทางการค้า เรื่อง แนวทางปฏิบัติในการพิจารณากำหนดขอบเขตตลาดและส่วนแบ่งตลาด พ.ศ. ๒๕๖๑ รายละเอียดดังต่อไปนี้

๔.๑ ตลาดธุรกิจการจำหน่ายเมล็ดพืชน้ำมัน

เมล็ดพืชน้ำมันทางการเกษตร หมายถึง เมล็ดซึ่งเพาะปลูกสำหรับการผลิตน้ำมันเป็นหลัก ประเภทของเมล็ดพืชน้ำมันที่สำคัญนั้นรวมถึงถั่วเหลือง ดอกทานตะวัน เรพซีด (Rapeseed) งามา ปาล์มน้ำมัน และถั่วลิสง เมล็ดพืชน้ำมันจะถูกแปรรูปในโรงงานบดที่ซึ่งเมล็ดพืชน้ำมันจะถูกแยกเป็นน้ำมันและกาก

๔.๑.๑ ตลาดสินค้าหรือบริการที่เกี่ยวข้อง (Relevant Product Market)

(๑) การทดแทนกันด้านอุปสงค์ (Demand Substitutability)

เมื่อพิจารณาการทดแทนด้านอุปสงค์พบว่า คณะกรรมการการยุโรป^๒ ได้ระบุว่าเมล็ดพืชน้ำมันประเภทต่าง ๆ นั้นโดยมากแล้วสามารถทดแทนกันได้และยังได้อธิบายว่า ประเภทของเมล็ดพืชน้ำมันที่ว่ามีบางชนิดขึ้นอยู่กับความพร้อมของเมล็ดพืชในตลาดและปริมาณน้ำมันในเมล็ดพืชนั้น ๆ เป็นหลัก เมล็ดถั่วเหลือง เมล็ดดอกทานตะวัน และเมล็ดเรพซีด ให้ผลผลิตของกากและน้ำมันที่แตกต่างกันแต่น้ำมันทุกประเภทอาจถูกแปรรูปและกลั่นเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์การใช้งานแบบเดียวกันสำหรับการใช้งานปลายน้ำ และการแปรรูปในขั้นต่อไป ดังนั้น เมล็ดพืชน้ำมันจากเมล็ดพืชแต่ละชนิดจึงสามารถทดแทนกันได้ด้านอุปสงค์

(๒) การทดแทนกันด้านอุปทาน (Supply Substitutability)

เมื่อพิจารณาการทดแทนด้านอุปทานพบว่า เมล็ดพืชน้ำมันจะถูกแปรรูปในโรงงานบดที่ซึ่งเมล็ดพืชน้ำมันจะถูกแยกเป็นน้ำมันและกาก ซึ่งเมล็ดพืชน้ำมันไม่ว่าจะเป็นถั่วเหลือง ดอกทานตะวัน เรพซีด งามา ปาล์มน้ำมัน และถั่วลิสง ก็จะผ่านการบดและแยกน้ำมันด้วยกระบวนการเดียวกัน ดังนั้น เมล็ดพืชน้ำมันจากเมล็ดพืชแต่ละชนิดจึงสามารถทดแทนกันได้ด้านอุปทาน

ดังนั้นจึงกำหนดตลาดสินค้าหรือบริการที่เกี่ยวข้องเป็นตลาดรวมตลาดเดียวสำหรับเมล็ดพืชน้ำมัน คือ ตลาดธุรกิจการจำหน่ายเมล็ดพืชน้ำมัน

๔.๑.๒ ตลาดภูมิศาสตร์ที่เกี่ยวข้อง (Relevant Geographic Market)

เมื่อพิจารณาตลาดภูมิศาสตร์ที่เกี่ยวข้อง พบว่า ตลาดธุรกิจการจำหน่ายเมล็ดพืชน้ำมันอาจกว้างกว่าตลาดในประเทศไทย เนื่องจากเมล็ดพืชน้ำมันสามารถซื้อขายกันระหว่างประเทศได้โดยไม่มีข้อจำกัดหรือกำแพงทางด้านราคามากนัก ทั้งนี้ เพื่อความเหมาะสมในการพิจารณาการเงินขายและส่วนแบ่งตลาดสำหรับการรวมธุรกิจในการนี้ จึงเห็นควรให้กำหนดตลาดภูมิศาสตร์ที่เกี่ยวข้องคือ ขอบเขตตลาดในระดับประเทศไทย

ดังนั้น จากการพิจารณากำหนดขอบเขตตลาดสินค้าหรือบริการที่เกี่ยวข้องและตลาดภูมิศาสตร์ที่เกี่ยวข้อง เห็นควรกำหนดขอบเขตตลาด คือ ตลาดธุรกิจการจำหน่ายเมล็ดพืชน้ำมันในประเทศไทย

๔.๒ ตลาดธุรกิจการจำหน่ายวัตถุดิบอาหารสัตว์ที่ไม่ใช่ธัญพืช (NGFI)

วัตถุดิบอาหารสัตว์ที่ไม่ใช่ธัญพืช (Non-grain feed ingredients: NGFI) คือ กากเมล็ดพืชน้ำมันและผลิตภัณฑ์พลอยได้อื่น ๆ จากโรงบดหรือโรงสี ซึ่งสามารถนำไปใช้ได้เช่นเดียวกับส่วนผสมแบบดั้งเดิมที่ทำจากธัญพืชในอาหารสัตว์ โดยอาหารสัตว์ผลิตขึ้นจากการผสมวัตถุดิบหลากหลายประเภทเพื่อให้ตรงกับความต้องการทางโภชนาการของสัตว์แต่ละชนิด ส่วนผสมอาหารสัตว์มักประกอบไปด้วยธัญพืชเพื่อให้ได้ใยอาหารสำหรับสัตว์ กากโปรตีนเพื่อให้ได้โปรตีน รวมถึงวิตามิน แร่ธาตุ ไขมันหรือน้ำมัน และแหล่งพลังงานและสารอาหารอื่น ๆ ทั้งนี้ อาหารสัตว์เป็นผลิตภัณฑ์หนึ่งที่ทำให้โรงบดหรือโรงสีสามารถขายผลิตภัณฑ์พลอยได้ที่ไม่เหมาะสมสำหรับการบริโภคของมนุษย์ โดยกากเมล็ดพืชน้ำมันที่จะถูกนำไปรวมกับส่วนผสมอื่น ๆ โดยผู้ผลิตอาหารสัตว์ เพื่อจำหน่ายอาหารสัตว์ให้แก่ผู้จัดจำหน่ายและลูกค้าต่อไป

^๒ คำตัดสินของคณะกรรมการการยุโรป M.1376 Cargill/Continental Grain (1999), ย่อหน้า ๑๔

วัตถุดิบอาหารสัตว์ที่ไม่ใช่ธัญพืช (NGFI) ถือเป็นส่วนหนึ่งของตลาดวัตถุดิบอาหารสัตว์ที่มีขอบเขตกว้างกว่า คณะกรรมาธิการยุโรป^๓ ได้พิจารณาว่า (๑) ตลาดวัตถุดิบอาหารสัตว์ที่ไม่ใช่ธัญพืช (NGFI) และ (๒) ตลาดวัตถุดิบอาหารสัตว์ที่ทำจากธัญพืช เป็นตลาดที่แยกกัน โดยคณะกรรมาธิการยุโรปอธิบายว่า ธัญพืชให้สารอาหารประเภทแป้งและใยอาหารที่จำเป็นแก่สัตว์เป็นส่วนใหญ่ ในขณะที่อาหารสัตว์ที่ไม่ใช่ธัญพืช (NGFI) ให้สารอาหารประเภทโปรตีนที่จำเป็น ทั้งธัญพืชและเอ็นจีเอฟโอจึงมีความจำเป็นต่อการผลิตอาหารเพื่อตอบสนองความต้องการทางโภชนาการของสัตว์ต่างสายพันธุ์

๔.๒.๑ ตลาดสินค้าหรือบริการที่เกี่ยวข้อง (Relevant Product Market)

(๑) การทดแทนกันด้านอุปสงค์ (Demand Substitutability)

เมื่อพิจารณาการทดแทนด้านอุปสงค์พบว่า วัตถุดิบอาหารสัตว์ที่ไม่ใช่ธัญพืช (NGFI) ทุกประเภทสามารถตอบสนองความต้องการโปรตีนในอาหารสัตว์และสามารถใช้ทดแทนกันได้ ผู้ผลิตอาหารสัตว์มักจะสลับการใช้วัตถุดิบอาหารสัตว์ที่ไม่ใช่ธัญพืชประเภทต่าง ๆ อยู่เสมอ ตามการเปลี่ยนแปลงของราคาส่วนผสมของวัตถุดิบต่าง ๆ ดังนั้น วัตถุดิบอาหารสัตว์ที่ไม่ใช่ธัญพืชแต่ละชนิดจึงสามารถทดแทนกันได้ด้านอุปสงค์

(๒) การทดแทนกันด้านอุปทาน (Supply Substitutability)

เมื่อพิจารณาการทดแทนด้านอุปทานพบว่า เทคโนโลยีการกลั่นพื้นฐานสำหรับเมล็ดพืชน้ำมันประเภทต่าง ๆ นั้นมีลักษณะพื้นฐานคล้ายคลึงกัน และบางโรงงานสามารถสลับการผลิตเมล็ดพืชน้ำมันประเภทต่าง ๆ ได้ ตัวอย่างเช่น โรงงานของบริษัท บ. ในอัมสเตอร์ดัม (Amsterdam) และเบรสต์ (Brest) สามารถสลับการผลิตระหว่างพืชเรพซีดและถั่วเหลืองได้ โรงงานของบริษัท ว. ในฮังการี (Hungary) สามารถสลับการผลิตระหว่างเมล็ดทานตะวัน เรพซีด และถั่วเหลืองได้เช่นกัน โดยการสลับมักจะเกิดขึ้นประมาณ ๔ - ๕ ครั้งต่อปีหรือมากกว่านั้นสำหรับโรงงานของบริษัท บ. ขณะที่บริษัท ว. สามารถปรับเปลี่ยนได้ตามสภาวะของตลาด กระบวนการสลับนั้นใช้เวลาประมาณสองชั่วโมงถึงครึ่งวัน ข้อมูลดังกล่าวสอดคล้องกับการประเมินของคณะกรรมาธิการยุโรปในกรณีของบริษัท บ. ที่ได้มีการระบุว่า กากพืชน้ำมันประเภทต่าง ๆ มีความสามารถในการทดแทนกันทั้งด้านอุปสงค์และอุปทานอย่างมีนัยสำคัญ มีการกำหนดราคาที่สัมพันธ์กัน และมีคุณค่าทางโภชนาการที่เทียบเคียงกันได้ ดังนั้น วัตถุดิบอาหารสัตว์ที่ไม่ใช่ธัญพืชแต่ละชนิดจึงสามารถทดแทนกันได้ด้านอุปทาน

๔.๒.๒ ตลาดภูมิศาสตร์ที่เกี่ยวข้อง (Relevant Geographic Market)

เมื่อพิจารณาด้านภูมิศาสตร์ที่เกี่ยวข้อง พบว่า ตลาดธุรกิจการจำหน่ายวัตถุดิบอาหารสัตว์ที่ไม่ใช่ธัญพืชจากกว้างกว่าตลาดในประเทศไทย เนื่องจากวัตถุดิบอาหารสัตว์ที่ไม่ใช่ธัญพืชสามารถซื้อขายกันระหว่างประเทศได้โดยไม่มีข้อจำกัดหรือกำแพงทางด้านราคามากนัก ทั้งนี้ เพื่อความเหมาะสมในการพิจารณาอุดหนุน และส่วนแบ่งตลาดสำหรับการรวมธุรกิจในกรณีนี้ จึงเห็นควรให้กำหนดตลาดภูมิศาสตร์ที่เกี่ยวข้อง คือ ขอบเขตตลาดในระดับประเทศไทย

ดังนั้น จากการพิจารณากำหนดขอบเขตตลาดสินค้าหรือบริการที่เกี่ยวข้องและตลาดภูมิศาสตร์ที่เกี่ยวข้อง เห็นควรกำหนดขอบเขตตลาด คือ ตลาดธุรกิจการจำหน่ายวัตถุดิบอาหารสัตว์ที่ไม่ใช่ธัญพืชในประเทศไทย ดังนั้น ตลาดทางภูมิศาสตร์ที่เกี่ยวข้อง คือ ประเทศไทย

๔.๓ ตลาดธุรกิจการจำหน่ายธัญพืช

ธัญพืชเป็นประเภทของเมล็ดพืชที่มีขนาดเล็ก แข็งและแห้ง ซึ่งเก็บเกี่ยวเพื่อการบริโภคของมนุษย์และสัตว์ ประเภทของธัญพืชที่สำคัญได้แก่ ข้าวสาลี ข้าวบาร์เลย์ ข้าว ข้าวโพด และข้าวโอ๊ต ธัญพืชจะถูกแปรรูปในโรงสีที่ธัญพืชจะถูกบดและแปรสภาพเป็นแป้งและผลิตภัณฑ์อื่น ๆ ซึ่งเป็นส่วนประกอบพื้นฐานของผลิตภัณฑ์อาหารต่าง ๆ เช่น ขนมปัง เบเกอรี่ พาสต้า และซีเรียล รวมถึงอาหารสัตว์ ธัญพืชยังถูกนำไปใช้ประโยชน์ในด้านอุตสาหกรรม รวมถึงการทำเชื้อเพลิงชีวภาพและการผลิตเบียร์ (brewing) อีกด้วย

^๓ คำตัดสินของคณะกรรมาธิการยุโรป M.4042 - Toepfer / Invivo / Soulès (2009), ย่อหน้าที่ ๑๙

๔.๓.๑ ตลาดสินค้าหรือบริการที่เกี่ยวข้อง (Relevant Product Market)

คณะกรรมการการยุโรปได้เคยพิจารณาว่า ตลาดของเมล็ดพืชน้ำมัน ธัญพืช และพืชตระกูลถั่ว (pulses) อยู่ในตลาดเดียวกัน และได้เคยพิจารณาว่าตลาดธัญพืชและตลาดเมล็ดพืชน้ำมัน อยู่คนละตลาดกัน โดยบริษัท บ. และบริษัท ว. ซึ่งแจ้งว่าควรพิจารณาตลาดสินค้าที่เกี่ยวข้องกับการรวมธุรกิจ ในครั้งนี้รวมเป็นตลาดเดียวสำหรับธัญพืช คือ ตลาดธัญพืช เนื่องจากทดแทนกันได้อย่างน้อยในด้านอุปทาน และในด้านอุปสงค์ในหลายกรณี^๔

(๑) การทดแทนกันด้านอุปสงค์ (Demand Substitutability)

เมื่อพิจารณาการทดแทนด้านอุปสงค์พบว่า มีการทดแทนกันได้ ในระดับสูง โดยระดับของความสามารถในการทดแทนกันนี้จะแตกต่างกันไปตามการใช้งานปลายทาง ตัวอย่างเช่น ธัญพืช ส่วนใหญ่สามารถใช้เป็นอาหารสัตว์ได้ ไม่ว่าจะจัดหาให้แก่ผู้ผลิตหรือผู้เลี้ยงสัตว์เอง แม้ว่าธัญพืชจะมีบทบาทที่ทดแทนกันได้ในฐานะคาร์โบไฮเดรตที่มีคุณค่าทางโภชนาการที่ใกล้เคียงกัน แต่ผลิตภัณฑ์อาหารบางประเภทต้องใช้ธัญพืชโดยเฉพาะเจาะจง อย่างไรก็ตาม ถึงแม้มีบางกรณีที่ต้องใช้ธัญพืช ที่เจาะจง แต่กรณีดังกล่าวเป็นเพียงตลาดเล็ก ๆ ส่วนน้อย จึงเห็นว่าควรพิจารณาตลาดธัญพืชเป็นตลาดรวม เพียงตลาดเดียว ดังนั้น ธัญพืชแต่ละชนิดจึงสามารถทดแทนกันได้ตามอุปสงค์

(๒) การทดแทนกันด้านอุปทาน (Supply Substitutability)

เมื่อพิจารณาการทดแทนด้านอุปทานพบว่า โรงเก็บวัตถุดิบสามารถเก็บ ธัญพืชได้ทุกประเภท นอกจากนั้น ผู้ประกอบธุรกิจการเกษตรส่วนใหญ่มีโครงสร้างพื้นฐานที่สามารถปรับให้ เหมาะสมหรือไม่ได้มีการปรับปรุงอยู่แล้วเพื่อเก็บและขนส่งธัญพืชประเภทหลักได้ทุกประเภท เนื่องจาก ผู้ประกอบธุรกิจการเกษตรส่วนใหญ่สามารถจัดหาและจัดส่งธัญพืชได้หลากหลายประเภท รวมถึงตามคำขอ จึงสะท้อนให้เห็นถึงความสามารถในการทดแทนกันได้ในด้านอุปทานระหว่างธัญพืชประเภทต่าง ๆ อย่างชัดเจน^๕ ดังนั้น ธัญพืชแต่ละชนิดจึงสามารถทดแทนกันได้ตามอุปทาน

๔.๓.๒ ตลาดภูมิศาสตร์ที่เกี่ยวข้อง (Relevant Geographic Market)

เมื่อพิจารณาตลาดภูมิศาสตร์ที่เกี่ยวข้อง พบว่า ตลาดธุรกิจการจำหน่าย ธัญพืชจากกว้างกว่าตลาดในประเทศไทย เนื่องจากธัญพืชสามารถซื้อขายกันระหว่างประเทศได้โดยไม่มีข้อจำกัดหรือ กำแพงทางด้านราคามากนัก ทั้งนี้ เพื่อความเหมาะสมในการพิจารณาอุดหนุน และส่วนแบ่งตลาดสำหรับการรวมธุรกิจในกรณีนี้ จึงเห็นควรให้กำหนดตลาดภูมิศาสตร์ที่เกี่ยวข้อง คือ ขอบเขตตลาดในระดับประเทศไทย

ดังนั้น จากการพิจารณากำหนดขอบเขตตลาดสินค้าหรือบริการที่เกี่ยวข้องและ ตลาดภูมิศาสตร์ที่เกี่ยวข้อง เห็นควรกำหนดขอบเขตตลาด คือ ตลาดธุรกิจการจำหน่ายธัญพืชในประเทศไทย ดังนั้น ขอบเขตตลาดสินค้าหรือบริการที่เกี่ยวข้องและตลาดภูมิศาสตร์ที่เกี่ยวข้อง ของการรวมธุรกิจกรณีนี้มีจำนวนทั้งหมด ๓ ตลาด ได้แก่ (๑) ตลาดธุรกิจการจำหน่ายเมล็ดพืชน้ำมัน ในประเทศไทย (๒) ตลาดธุรกิจการจำหน่ายวัตถุดิบอาหารสัตว์ที่ไม่ใช่ธัญพืชในประเทศไทย (๓) ตลาดธุรกิจ การจำหน่ายธัญพืชในประเทศไทย

^๔ คำตัดสินของคณะกรรมการการยุโรปเมื่อวันที่ ๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๖, Case COMP/M.6751 - Baywa / Wilhelm Bonnhorst / Bonnhorst Agrarhandel, ย่อหน้าที่ ๓๗; คำตัดสินของคณะกรรมการการยุโรปเมื่อวันที่ ๒๘ กรกฎาคม ๒๕๖๕, Case COMP/M.10659 - Viterro / Gavilon Agriculture Investment, ย่อหน้าที่ ๙-๑๐; คำตัดสินของคณะกรรมการการยุโรปเมื่อวันที่ ๑๙ พฤศจิกายน ๒๕๖๔, Case COMP/M.10251 - Invivo Group / Etablissements J Soufflet, ย่อหน้าที่ ๒๕๖-๒๖๘; คำตัดสินของคณะกรรมการการยุโรปเมื่อวันที่ ๑๖ พฤศจิกายน ๒๕๕๔, Case COMP/M.6383 - Cargill / KoroFrance, ย่อหน้าที่ ๑๙-๒๒

^๕ คณะกรรมการการยุโรปยังได้ตั้งข้อสังเกตว่า ธัญพืชมีพฤติกรรมทางการขนส่งและจัดจำหน่ายเดียวกัน และลูกค้ามีความคาดหวังที่จะเข้าถึง ธัญพืชได้หลากหลายชนิด

๕. ยอดเงินขาย

เพื่อตรวจสอบว่าการรวมธุรกิจในครั้งนี้เป็นการรวมธุรกิจอันอาจก่อให้เกิดการลดการแข่งขันอย่างมีนัยสำคัญในตลาดใดตลาดหนึ่งหรือไม่ จะพิจารณาจากยอดเงินขายของผู้ประกอบธุรกิจรายใดรายหนึ่ง หรือของผู้ประกอบธุรกิจที่จะรวมธุรกิจในตลาดใดตลาดหนึ่งรวมกันตั้งแต่หนึ่งพันล้านบาทขึ้นไป

เมื่อพิจารณายอดเงินขายของตลาดสินค้าหรือบริการที่เกี่ยวข้องกับการรวมธุรกิจ พบว่า ผู้ประกอบธุรกิจที่แจ้งผลการรวมธุรกิจมียอดเงินขายในตลาดธุรกิจการจำหน่ายเมล็ดพืชน้ำมัน ตลาดธุรกิจการจำหน่ายวัตถุดิบอาหารสัตว์ที่ไม่ใช่ธัญพืช (NGFI) และตลาดธุรกิจการจำหน่ายธัญพืช ในประเทศไทย เกินกว่าหนึ่งพันล้านบาท ซึ่งอาจเข้าข่ายเป็นการรวมธุรกิจอันอาจก่อให้เกิดการลดการแข่งขันอย่างมีนัยสำคัญในตลาดใดตลาดหนึ่ง ตามประกาศคณะกรรมการการแข่งขันทางการค้า เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข การแจ้งผลการรวมธุรกิจ พ.ศ. ๒๕๖๑ จึงต้องพิจารณาต่อไปว่าการรวมธุรกิจดังกล่าวเป็นการรวมธุรกิจอันอาจก่อให้เกิดการผูกขาดหรือการเป็นผู้มีอำนาจเหนือตลาดหรือไม่ โดยการพิจารณาจากส่วนแบ่งตลาด ตามหลักเกณฑ์ในประกาศคณะกรรมการการแข่งขันทางการค้า เรื่อง หลักเกณฑ์การเป็นผู้ประกอบธุรกิจ ซึ่งมีอำนาจเหนือตลาด ลงวันที่ ๑ กันยายน ๒๕๖๓

๖. ส่วนแบ่งตลาด

ในการพิจารณาว่า การรวมธุรกิจในกรณีนี้เป็นการรวมธุรกิจอันอาจก่อให้เกิดการผูกขาด หรือการเป็นผู้มีอำนาจเหนือตลาด ตามประกาศคณะกรรมการการแข่งขันทางการค้า เรื่อง หลักเกณฑ์ การพิจารณาการเป็นผู้ประกอบธุรกิจซึ่งมีอำนาจเหนือตลาด ลงวันที่ ๑ กันยายน ๒๕๖๓ จะพิจารณาจากยอดเงินขาย ในปีที่ผ่านมาและส่วนแบ่งตลาด ทั้งก่อนและหลังการรวมธุรกิจ รวมถึงผลรวมส่วนแบ่งตลาดของผู้ประกอบธุรกิจ ๓ รายแรก (CR3) โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

๖.๑ ตลาดธุรกิจการจำหน่ายเมล็ดพืชน้ำมันในประเทศไทย ปี ๒๕๖๗

ในตลาดธุรกิจการจำหน่ายเมล็ดพืชน้ำมันในประเทศไทย ปี ๒๕๖๗ บริษัท บ. (ผู้ประกอบธุรกิจที่กระทำการรวมธุรกิจ) มีส่วนแบ่งตลาดร้อยละ xx.xx ส่วนบริษัท ว. (ผู้ประกอบธุรกิจ ที่ถูกรวมธุรกิจ) มีส่วนแบ่งตลาดร้อยละ x.xx และภายหลังการรวมธุรกิจผู้ประกอบธุรกิจที่กระทำการรวมธุรกิจ จะมีส่วนแบ่งตลาดเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ xx.xx ทั้งนี้ เมื่อพิจารณาผลรวมส่วนแบ่งตลาดของผู้ประกอบธุรกิจ ๓ รายแรก (CR3) ภายหลังการรวมธุรกิจเท่ากับร้อยละ ๔๙.๔๘ ซึ่งแสดงให้เห็นว่า ตลาดธุรกิจการจำหน่าย เมล็ดพืชน้ำมันในประเทศไทย ไม่มีผู้ประกอบธุรกิจซึ่งมีอำนาจเหนือตลาด ตามประกาศคณะกรรมการการแข่งขัน ทางการค้า เรื่อง หลักเกณฑ์การเป็นผู้ประกอบธุรกิจซึ่งมีอำนาจเหนือตลาด ลงวันที่ ๑ กันยายน ๒๕๖๓

๖.๒ ตลาดธุรกิจการจำหน่ายวัตถุดิบอาหารสัตว์ที่ไม่ใช่ธัญพืช (NGFI) ในประเทศไทย ปี ๒๕๖๗

ในตลาดธุรกิจการจำหน่ายวัตถุดิบอาหารสัตว์ที่ไม่ใช่ธัญพืช (NGFI) ในประเทศไทย ปี ๒๕๖๗ บริษัท บ. (ผู้ประกอบธุรกิจที่กระทำการรวมธุรกิจ) มีส่วนแบ่งตลาดร้อยละ x.xx ส่วนบริษัท ว. (ผู้ประกอบธุรกิจที่ถูกรวมธุรกิจ) มีส่วนแบ่งตลาดร้อยละ x.xx และภายหลังการรวมธุรกิจผู้ประกอบธุรกิจ ที่กระทำการรวมธุรกิจจะมีส่วนแบ่งตลาดเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ x.xx ทั้งนี้ เมื่อพิจารณาผลรวมส่วนแบ่งตลาด ของผู้ประกอบธุรกิจ ๓ รายแรกภายหลังการรวมธุรกิจ (CR3) เท่ากับร้อยละ ๒๗.๔๗ ซึ่งแสดงให้เห็นว่า ตลาดธุรกิจการจำหน่ายวัตถุดิบอาหารสัตว์ที่ไม่ใช่ธัญพืช (NGFI) ในประเทศไทย ไม่มีผู้ประกอบธุรกิจ ซึ่งมีอำนาจเหนือตลาด ตามประกาศคณะกรรมการการแข่งขันทางการค้า เรื่อง หลักเกณฑ์การเป็นผู้ประกอบธุรกิจ ซึ่งมีอำนาจเหนือตลาด ลงวันที่ ๑ กันยายน ๒๕๖๓

๖.๓ ตลาดธุรกิจการจำหน่ายธัญพืชในประเทศไทย ปี ๒๕๖๓

ข้อมูลส่วนแบ่งตลาดในตลาดธุรกิจการจำหน่ายธัญพืชในประเทศไทย ปี ๒๕๖๓ บริษัท บ. (ผู้ประกอบการรวมธุรกิจ) มีส่วนแบ่งตลาดร้อยละ x.xx ส่วนบริษัท ว. (ผู้ประกอบการที่ถูกรวมธุรกิจ) มีส่วนแบ่งตลาดร้อยละ x.xx และภายหลังการรวมธุรกิจผู้ประกอบการที่ถูกรวมธุรกิจจะมีส่วนแบ่งตลาดเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ x.xx ทั้งนี้ เมื่อพิจารณาผลรวมส่วนแบ่งตลาดของผู้ประกอบการ ๓ รายแรก (CR3) เท่ากับร้อยละ ๓.๓๓ ซึ่งแสดงให้เห็นว่า ตลาดธุรกิจการจำหน่ายธัญพืชในประเทศไทย ไม่มีผู้ประกอบการซึ่งมีอำนาจเหนือตลาด ตามประกาศคณะกรรมการการแข่งขันทางการค้า เรื่อง หลักเกณฑ์การเป็นผู้ประกอบการซึ่งมีอำนาจเหนือตลาด ลงวันที่ ๑ กันยายน ๒๕๖๓

ข้อกฎหมาย

พระราชบัญญัติการแข่งขันทางการค้า พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๕๑ วรรคหนึ่ง บัญญัติให้ “ผู้ประกอบการที่กระทำการรวมธุรกิจอันอาจก่อให้เกิดการลดการแข่งขันอย่างมีนัยสำคัญในตลาดใดตลาดหนึ่ง ซึ่งเป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการประกาศกำหนด ต้องแจ้งผลการรวมธุรกิจต่อคณะกรรมการภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่รวมธุรกิจ” ประกอบประกาศคณะกรรมการการแข่งขันทางการค้า เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการแจ้งผลการรวมธุรกิจ พ.ศ. ๒๕๖๑ ข้อ ๓ กำหนดว่า “การรวมธุรกิจอันอาจก่อให้เกิดการลดการแข่งขันอย่างมีนัยสำคัญในตลาดใดตลาดหนึ่ง หมายความว่า การรวมธุรกิจที่ยอดเงินขายของผู้ประกอบการรายใดรายหนึ่งหรือของผู้ประกอบการที่จะรวมธุรกิจในตลาดใดตลาดหนึ่งรวมกันตั้งแต่หนึ่งพันล้านบาทขึ้นไป และไม่ก่อให้เกิดการผูกขาดหรือการเป็นผู้ประกอบการซึ่งมีอำนาจเหนือตลาด”

ประเด็นวินิจฉัย

การรวมธุรกิจระหว่างบริษัท บ. และบริษัท ว. ต้องแจ้งผลการรวมธุรกิจต่อคณะกรรมการการแข่งขันทางการค้า ตามมาตรา ๕๑ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติการแข่งขันทางการค้า พ.ศ. ๒๕๖๐ หรือไม่

โดยมีประเด็นที่ต้องวินิจฉัยดังนี้

๑. ผู้ประกอบการที่กระทำการรวมธุรกิจและผู้ประกอบการที่ถูกรวมธุรกิจ มีสถานะเป็นผู้ประกอบการตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติการแข่งขันทางการค้า พ.ศ. ๒๕๖๐ หรือไม่

๒. การรวมธุรกิจดังกล่าวมีลักษณะเป็นการรวมธุรกิจตามมาตรา ๕๑ วรรคสี่ แห่งพระราชบัญญัติการแข่งขันทางการค้า พ.ศ. ๒๕๖๐ หรือไม่

๓. การรวมธุรกิจดังกล่าวเป็นการรวมธุรกิจเพื่อปรับโครงสร้างภายในของผู้ประกอบการที่มีความสัมพันธ์กันทางนโยบายหรืออำนาจสั่งการ ตามมาตรา ๕๑ วรรคหก แห่งพระราชบัญญัติการแข่งขันทางการค้า พ.ศ. ๒๕๖๐ หรือไม่

๔. การรวมธุรกิจดังกล่าวเป็นการรวมธุรกิจอันอาจก่อให้เกิดการลดการแข่งขันอย่างมีนัยสำคัญในตลาดใดตลาดหนึ่ง ซึ่งต้องแจ้งผลการรวมธุรกิจ ตามมาตรา ๕๑ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติการแข่งขันทางการค้า พ.ศ. ๒๕๖๐ หรือไม่

คำวินิจฉัย

ประเด็นที่ต้องวินิจฉัยเป็นประการที่หนึ่ง คือ ผู้ประกอบธุรกิจที่กระทำการรวมธุรกิจและผู้ประกอบธุรกิจที่ถูกรวมธุรกิจ มีสถานะเป็นผู้ประกอบธุรกิจตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติการแข่งขันทางการค้า พ.ศ. ๒๕๖๐ หรือไม่

คณะกรรมการการแข่งขันทางการค้าพิจารณาแล้วเห็นว่า บริษัท บ. จัดทะเบียนนิติบุคคลที่ประเทศสวิตเซอร์แลนด์ และบริษัท ว. จัดทะเบียนนิติบุคคลที่ประเทศเยอรมนี ซึ่งทั้งสองบริษัทมีการประกอบธุรกิจในประเทศไทยผ่านผู้ประกอบธุรกิจที่มีความสัมพันธ์กันทางนโยบายหรืออำนาจสั่งการในประเทศไทย จึงถือเป็นผู้ประกอบธุรกิจตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติการแข่งขันทางการค้า พ.ศ. ๒๕๖๐

ประเด็นที่ต้องวินิจฉัยเป็นประการที่สอง คือ การรวมธุรกิจดังกล่าวมีลักษณะเป็นการรวมธุรกิจตามมาตรา ๕๑ วรรคสี่ แห่งพระราชบัญญัติการแข่งขันทางการค้า พ.ศ. ๒๕๖๐ หรือไม่

คณะกรรมการการแข่งขันทางการค้าพิจารณาแล้วเห็นว่า บริษัท บ. ได้เข้าซื้อหุ้นของบริษัท ว. ร้อยละ ๑๐๐ ซึ่งถือเป็นการเข้าซื้อหรือได้มาซึ่งหุ้นที่มีสิทธิออกเสียง ณ สิ้นวันใดวันหนึ่ง เพิ่มขึ้นเกินกว่าร้อยละห้าสิบขึ้นไปของจำนวนสิทธิออกเสียงทั้งหมดของผู้ประกอบธุรกิจอื่น ตามข้อ ๔ (๒) ของประกาศคณะกรรมการการแข่งขันทางการค้า เรื่อง หลักเกณฑ์การพิจารณาการเข้าซื้อสินทรัพย์หรือหุ้น เพื่อควบคุมนโยบายการบริหารธุรกิจ การอำนวยการ หรือการจัดการที่เป็นการรวมธุรกิจ พ.ศ. ๒๕๖๑ จึงมีลักษณะเป็นการรวมธุรกิจ ตามมาตรา ๕๑ วรรคสี่ (๓) แห่งพระราชบัญญัติการแข่งขันทางการค้า พ.ศ. ๒๕๖๐

ประเด็นที่ต้องวินิจฉัยเป็นประการที่สาม คือ การรวมธุรกิจดังกล่าวเป็นการรวมธุรกิจเพื่อปรับโครงสร้างภายในของผู้ประกอบธุรกิจที่มีความสัมพันธ์กันทางนโยบายหรืออำนาจสั่งการ ตามมาตรา ๕๑ วรรคหก แห่งพระราชบัญญัติการแข่งขันทางการค้า พ.ศ. ๒๕๖๐ หรือไม่

คณะกรรมการการแข่งขันทางการค้าพิจารณาแล้วเห็นว่า ก่อนการรวมธุรกิจ บริษัท บ. ไม่ได้ถือหุ้นในบริษัท ว. และไม่ได้มีอำนาจควบคุมคะแนนเสียงส่วนใหญ่ในที่ประชุมผู้ถือหุ้น รวมถึงไม่ได้มีอำนาจควบคุมการแต่งตั้งหรือถอดถอนกรรมการตั้งแต่กึ่งหนึ่งของกรรมการทั้งหมดในบริษัท ว. นอกจากนี้ บริษัท บ. และบริษัท ว. ไม่ได้อยู่ภายใต้บุคคลที่มีอำนาจสั่งการของผู้ประกอบธุรกิจรายเดียวกัน จึงสามารถสรุปได้ว่า บริษัท บ. และบริษัท ว. ไม่มีความสัมพันธ์กันทางนโยบายหรืออำนาจสั่งการ ตามประกาศคณะกรรมการการแข่งขันทางการค้า เรื่อง หลักเกณฑ์การพิจารณาผู้ประกอบธุรกิจที่มีความสัมพันธ์กันทางนโยบายหรืออำนาจสั่งการ พ.ศ. ๒๕๖๑ ดังนั้น การรวมธุรกิจในกรณีนี้จึงไม่เป็นการรวมธุรกิจเพื่อปรับโครงสร้างภายในของผู้ประกอบธุรกิจที่มีความสัมพันธ์กันทางนโยบายหรืออำนาจสั่งการ

ประเด็นที่ต้องวินิจฉัยเป็นประการที่สี่ คือ การรวมธุรกิจดังกล่าวเป็นการรวมธุรกิจอันอาจก่อให้เกิดการลดการแข่งขันอย่างมีนัยสำคัญในตลาดใดตลาดหนึ่ง ซึ่งต้องแจ้งผลการรวมธุรกิจตามมาตรา ๕๑ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติการแข่งขันทางการค้า พ.ศ. ๒๕๖๐ หรือไม่

คณะกรรมการการแข่งขันทางการค้าพิจารณาแล้วเห็นว่า ตลาดสินค้าหรือบริการที่เกี่ยวข้องกับการรวมธุรกิจในกรณีนี้ คือ ตลาดธุรกิจการจำหน่ายเมล็ดพืชน้ำมันในประเทศไทย ตลาดธุรกิจการจำหน่ายวัตถุดิบอาหารสัตว์ที่ไม่ใช่ธัญพืชในประเทศไทย (NGFI) และตลาดธุรกิจการจำหน่ายธัญพืชในประเทศไทย โดยพบว่า ยอดเงินขายในตลาดที่เกี่ยวข้องกับการรวมธุรกิจของผู้ประกอบธุรกิจที่กระทำการรวมธุรกิจและผู้ประกอบธุรกิจที่ถูกรวมธุรกิจรวมกันเกินกว่าหนึ่งพันล้านบาท ต่อมาเมื่อพิจารณาส่วนแบ่งตลาดในตลาดที่เกี่ยวข้องกับการรวมธุรกิจ พบว่า ผู้ประกอบธุรกิจที่กระทำการรวมธุรกิจและผู้ประกอบธุรกิจที่ถูกรวมธุรกิจไม่ได้เป็นผู้ประกอบธุรกิจซึ่งมีอำนาจเหนือตลาดทั้งก่อนและหลังการรวมธุรกิจ เนื่องจากผู้ประกอบธุรกิจที่กระทำการรวมธุรกิจและผู้ประกอบธุรกิจที่ถูกรวมธุรกิจไม่ได้มีส่วนแบ่งตลาดในปีที่ผ่านมาตั้งแต่ร้อยละห้าสิบขึ้นไป

ตามข้อ ๓ (๑) ของประกาศคณะกรรมการการแข่งขันทางการค้า เรื่อง หลักเกณฑ์การเป็นผู้ประกอบธุรกิจ ซึ่งมีอำนาจเหนือตลาด ลงวันที่ ๑ กันยายน ๒๕๖๓ อีกทั้ง ผู้ประกอบธุรกิจที่กระทำการรวมธุรกิจและผู้ประกอบธุรกิจที่ถูกรวมธุรกิจไม่ได้เป็นผู้ประกอบธุรกิจสามรายแรกที่มีส่วนแบ่งตลาดในปีที่ผ่านมาตั้งแต่ร้อยละสิบห้าขึ้นไป ตามข้อ ๓ (๒) ของประกาศคณะกรรมการการแข่งขันทางการค้า เรื่อง หลักเกณฑ์การเป็นผู้ประกอบธุรกิจ ซึ่งมีอำนาจเหนือตลาด ลงวันที่ ๑ กันยายน ๒๕๖๓ ซึ่งไม่เข้าข่ายเป็นการรวมธุรกิจอันอาจก่อให้เกิดการผูกขาด หรือการเป็นผู้ประกอบธุรกิจซึ่งมีอำนาจเหนือตลาด ดังนั้น การรวมธุรกิจดังกล่าวจึงไม่ต้องได้รับอนุญาตจากคณะกรรมการการแข่งขันทางการค้า ตามมาตรา ๕๑ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติการแข่งขันทางการค้า พ.ศ. ๒๕๖๐ ประกอบประกาศคณะกรรมการการแข่งขันทางการค้า เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข การขออนุญาตและการอนุญาตการรวมธุรกิจ พ.ศ. ๒๕๖๑

อย่างไรก็ตาม เนื่องจากการรวมธุรกิจระหว่างบริษัท บ. และบริษัท ว. มียอดเงินขายในตลาดที่เกี่ยวข้องกับการรวมธุรกิจตั้งแต่หนึ่งพันล้านบาทขึ้นไปซึ่งเข้าองค์ประกอบการรวมธุรกิจอันอาจก่อให้เกิดการลดการแข่งขันอย่างมีนัยสำคัญในตลาดใดตลาดหนึ่ง ตามข้อ ๓ ของประกาศคณะกรรมการการแข่งขันทางการค้า เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการแจ้งผลการรวมธุรกิจ พ.ศ. ๒๕๖๑ จึงต้องแจ้งผลการรวมธุรกิจต่อคณะกรรมการการแข่งขันทางการค้าภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่รวมธุรกิจ ตามมาตรา ๕๑ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติการแข่งขันทางการค้า พ.ศ. ๒๕๖๐ ทั้งนี้ กรณีดังกล่าวได้กระทำการรวมธุรกิจเมื่อวันที่ ๒ กรกฎาคม ๒๕๖๘ และได้แจ้งผลการรวมธุรกิจเมื่อวันที่ ๙ กรกฎาคม ๒๕๖๘ ซึ่งเป็นการแจ้งผลการรวมธุรกิจภายในระยะเวลาที่กฎหมายกำหนด

มติคณะกรรมการการแข่งขันทางการค้า

คณะกรรมการการแข่งขันทางการค้ามีมติรับทราบการแจ้งผลการรวมธุรกิจระหว่างบริษัท บ. และบริษัท ว. ตามมาตรา ๕๑ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติการแข่งขันทางการค้า พ.ศ. ๒๕๖๐

คณะกรรมการการแข่งขันทางการค้า

๒๕ กันยายน ๒๕๖๘